BÜYÜLÜ MASALLARIN GÖKSEL VE SÖZEL ANLATICISI CAN GÖKNIL

Yayın Adı : Sanat Tasarım Gazetesi | Periyod : Aylık | Tarih : 01.03.2019
Ili : Istanbul | Sayfa : 8 | Tiraj : 0

Sanat Tasarım Gazetesi/Art Design Newspaper Mart 2019

BÜYÜLÜ MASALLARIN GÖRSEL VE SÖZEL ANLATICISI CAN GÖKNİL

Gülseren Nalbur

Can Göknil; Kendi yaşıp, resimlediği hikayelerine, yaptığı resimlerine, heykel ve seramiklerine; Mitolojik söylenceler, inançlar, efsaneler, halk sanatları, gibi konuları sanatçı perspektifi harmanlayarak, tam elli yıldır küçüklere, büyüklere masallar anlatır durur. Amerika ve Türkiye'de profesyonel olarak 1970'lere de başlayan sanat yaşamı boyunca, sadece kendine özgü kitaplığı, hem yazılı hem de görsel sanatlar ürünleriyle yapıtlarında, her zaman bir konuya temel olarak yola çıkması, kişisel yorumunu katması onun sanatının başlangıç olarak tanımlanır.

Can Göknil'in, Basılı Art Project'te ki sergisinde elli yıldır üretmiş olduklarının büyük bir bölümünü toplu halde izleyicisinde ilginç bir noktaya fark etmiş. Eserleri ne belki de hiç tanımadığı yapıtlarını hiç tahmadığı bir garip hayran olmuş ve sonra yıllar kapsayan bir ortak anlatım dili kurmuş olduğunu gözlemlemiştim. 1980'lerin başından bu yana Boston ve Truman Yıldız'ın da ısrarı üzerine birlikte sergilere katıldığımız "GrimFabula"(Büyük Masal") resmi sanat gözünü içinde yer alan özellikle Luca Alinari, Antonio Possenti gibi ressamların yapıtları ile hem görsel hem sözlerin dili olarak çok büyük bir benzerlikler ve ki onlar da günümüzde ülkelerinin önemli ressamlarıdır.

Can Göknil

Can yaşamlarında kullandığı yalın resimsel biçim malzemelerinin, ele aldığı konularının, yukarıda bahsettiğim halkın sanatçılarla olan ortak dünyasının ve neden kaynaklandığına gelince sonuç olarak tüm Doğuya özelliklerinin, Doğunun gizlerini, inançlara düşüncelerini, geliniş geçmiş kültürel ve sanatsal birikimine ait bilgileri aynı kaynaklardan, aradı sanat veya yakın zamanlar, kültürler, yaşam şekilleri, doğup büyüdükleri ortamlar çok farklı olsa da ortak bir bellek havuzundan alıp, beslendiklerini ortaya koyan önemli bir göstergedir gibidir sanatçıya ulaşıyorum.

Göknil çok yönlü sanatçı kimliği nedeni ilebem yazın ve resim dilinde ele aldığı konuları doğal, yalın, saf bir dille ve de mesajın bir tamamlılığı sunduğunu fırçasıyla, izleyenin ve okuyucunun ufkını düşünülüp, neşeli yen ve mutlu olarak içselleştirmesini sağlar. Resimlerini valmuba tuval veya kağıtlar üzerinde yıllarca yaşıyor.

O ailesi veya gözüne takılan çok sayıda insanı yapının olup veya doğacak malzemeleri tıpkı pinnöcü toplumlarda ellerine geçen çok çeşitli malzemelerden kendi ürünü ortaç, masallarının yaptığı gibi o da kendi yorumu ile bir çok malzemeyi yan yana getirip kendi sanatsal sonuçlarını oluşturur.

Buna göre, çok yönlü bir sanatçı olarakbizzat kendisinin ruhunu aydınlatan, silkinin aşan ışık, gün ve mevsim kavşaklarından seçtiği konularıyla izleyene ilk anda çarpıcıdır, çocukan getirebilecek olan eserleri onu çağdaş Türk sanatı içinde özgün kılar.

Can Göknil; "Sezgilerimin, duyarlılığım, değişimim, eğitimim, ve araştırmalarımın birikiminin ürünü, hoşgörü ve şefkatle harmanlayarak tablolarıma ve sanatsal objelerime aktarıyorum. Anlaşılan mizah, öykücülük ve fantezya sanatımın temel taşları". Derken zaten de bu konuya kendi de açıklık getiriyor.

Yapıtlarının isimlerinin de bir tür mizah niteliğinde olmasını sanki özellikle seçer ki bunlar "Yanık Göğüs, Irmak Kenarında Kayık Değilim, Babamın

Apalak Göbeği" gibi isimlerdir.İzleyen kişi özellikle resmin içeriği koyulan isimle uyuşuyor mu? Ne anlatıyor? Ne görmeliyim? Sorularının yanıtlarını arıyor. fantastik, akılda zor kalan bu ironik adlandırmalar sonucunda; eserler ile görsel iletişime geçerek içine girmek istercesine girer. "Resimlerim okunabilsin isterim. Söz, göz kardeşliğini bozmasın. Ve pek çok sergimde yazı unsurunu da resimlerime eklerim" diyerek Göknil'in kendisi de bunu istiyor.

İlk dönem, Amerika'da yaptığı gibi Türkiye'de de tuval üzerine ıplık ve gibi malzemeleri yapıştırıp elde ettiği dokuları boyadığı resimlerden sonra, sadece ışıklı kontur çizgili kompozisyonlar ve daha sonucunda ise tekstil ürünlü kolaj çalışmaları yapmaya başlar.

Klasik akademik eğitimden geçmeyen Göknil,figür resmi yapsa da hiçbir zaman sureti olguyu kullanmaz. Tuvallerinin boyanmış yüzeyi gerçekte pastel renklerin açık-koyulaşarak yayılması ile oluşu bu da resimlerine mistik uçucu atmosferler sağlar.

Ressam Can Göknil'in resimlerini oluştururken kullandığı malzeme ve tekniklerden söz etti ğimizde ilginçtir ki, tablolarında tuval üzerine akrilik kullandığını belirtse de özellikle son dönem ki eserlerinden tamamının yağlı boya tadı almak

mümkün. Amerika'da okuduğu altmışlı yıllarda Kenn College'deki resim öğrenmenin yağlı boya yerine henüz yeni bir malzeme olmasına ve çalışmalar sırasında denekleyici yan ürünlerinin o tarihlerde bilinmemesine rağmen akrilikle çalıştırmanın önermesi sonucunda bu güne kadar hala aynı malzemeyi çok sıklıkla kullanır.

Akrilik, su bazlı ve çabuk kuruması ile kolay ve çabuk kullanılmaya uygun bir malzeme olması nedeni ileri sanatçılar tarafından tercih edilir. Ama bir yandan da yağlı boyanın, kendine has yüzyılların süregelenden geçip bu güne kadar gelen hallralara kazınmış görsel tadına akrilliğin ulaşması da biraz zordur. Ancak görünen o ki Göknil zaman içinde bu handikabını da, üstesinden gelmeyi sıtan uğraşlar ve denemeler sonucunda yeniliş gibi gösteriliyor.

O tablolarında önceden hazırladığı pürüzlü zeminler üzerine kontur çizgileri olmayan pastel renklerle naif denecek figürleriyle kompozisyonlarını tamamlar. Her eseri için çok sayıda eskizler yapar. Hatta artfal kağıtlar üzerine figürlerini çizip bir kolajgibi tuval üzerinde bundan nerelerde kullanacağını belirlemeye çalışır.

Güzel sanatlarda okurken öğrendiği gravür tekniği ile çalışmalara İstanbul'da kendi atölyesinde yıllar sonra tekrar başlar ve bu teknikte iki baskılarındakontur çizgileri olan daha belirgin olan figürler kullanabilmesini sağlar.

Sanat eserleri, sanatçıların bir tür özdeşimidir yani hem düşünsel hem de yaşantısal birikimlerinden beslenerek yaratılırlar. Can Göknil'de ailesinden, çevresinden ve okuduğu okullarda edindiği kültürel birikimlerin sonucunda bir kitap kurdu olarak yetişmiştir.

Kitap ile özel ilişki kurmuş bir yazar olmak isterken, resim yeteneğinin keşfedince de bu kez izleyici ile yakın ilişki kurmak içinde ressamlığı seçmiştir.

Onu aşan kitap yazıp resimleyen, kendi öz kültüründen beslenen yurtiçi ve yurtdışında pek çok kişisel sergi açan, çok sayıda karma sergilere katılan, ödüllere layik görülen, eserleri önemli birçok müze ve koleksiyonlarda bulunan CAN GÖKNİL'in yüzü aşkın eserini yakından görebilme olanağı ve sergiye eşlik eden Oğuz Ertem'in yazdığı "Can Göknil; Yaşamı ve Sanatı," isimli retrospektif kitabını edinme olanağı 23 Mart 2019 tarihine kadar hala mümkün.

Yenilenen içeriğiyle okuyucularıyla buluşan Sanat Tasarım Gazetesi 2019 Yılında da sizlerle.

* Yıllık abonelik 100 TL
* Bir kitap yeniyıl hediyesi

Gazete gönderim ücreti tarafımıza aittir.

www.medyatakip.com